

Први потпредседник Владе и министар спољних послова Републике Србије Ивица Дачић у обраћању на седници Савета безбедности Уједињених нација о раду Мисије Уједињених нација на Косову захвалио се генералном секретару Гутерешу и специјалном представнику Танину на поднетом извештају и уложеним напорима у спровођењу мандата.

Шеф српске дипломатије је рекао да Србија веома озбиљно и одговорно приступа дијалогу са Приштином који траје већ скоро деценију, као и да је пре више од седам година, заједно са Хашимом Тачијем, у Бриселу, након тешких преговора и великих уступака са наше стране, потписао Бриселски споразум, а да је гарант тог споразума била Европска унија.

Министар је нагласио, да је у том цењеном телу, Приштина обманула, не само Србију, већ и Европску унију, јер је након његовог потписивања, одбила да га спроведе и формира Заједницу српских општина са образложењем да није у складу са уставом тзв. Косова.

„Ми годинама постављамо Европској унији питање, које сам и овде постављао више пута – да ли уопште можемо назвати дијалогом и споразумом нешто о чему разговарамо, договоримо се, потпишемо, а онда једна страна каже „ми нећемо спровести договорено“. Питам вас и сад – шта би се десило да је Србија одлучила да не спроведе своје обавезе? Да ли бисте имали стрпљења, разумевања и изговора као што их имате за представнике Приштине већ више од седам година? Србија је, и поред свега овога, стрпљиво наставила да се залаже за дијалог и примену договореног, уз наду да ће и други увидети колику штету читавом процесу наноси овакво неприхватљиво понашање Приштине. Охрабрује нас то што је прошле недеље, током посете Приштини, специјални изасланик Лајчак инсистирао на пуном спровођењу постигнутих споразума. Негативне реакције Приштине на његове изјаве, међутим, говоре о томе да тамо и даље не постоји политичка воља неопходна за суштински напредак у процесу дијалога. " – изјавио је министар Дачић.

Министар је рекао да је и споразум из Вашингтона Приштина почела да крши у делу који се односи на једногодишњи мораторијум на активности у вези са признањем тзв. Косова, тако што је наставила да лобира за нова признања и на тај начин урушава поверење и обесмишљава договоре постигнуте у доброј вери.

„У Извештају који данас разматрамо, као и у већини извештаја од успостављања УНМИК, изражена је забринутост због великог броја инцидената који су усмерени према Србима

на Косову и Метохији. Међутим, упркос апелу на локалне власти да брзо реагују како би пронашли починиоце и јавно обесхрабрили овакве акте, за Србе на Косову и Метохији правда је спора и недостижна, а број инцидената се не смањује." – истакао је шеф српске дипломатије.

Министар је рекао да чак и у време пандемије и додатно отежаних услова живота акти усмерени против српске заједнице се настављају истим интензитетом. Те је навео да је пре само пар недеља у селу Доња Брњица, наомак Приштине, Албанац је пуцао на српску децу у дворишту основне школе, а у селу Бабин Мост код Обилића, покушана је отмица српске девојчице док се враћала из школе.

„Напади на повратничке породице никада нису ни престајали. Да не спомињем све случајеве паљења кућа, крађа и застрашивања." – истакао је министар.

Министар је акценат дао и српској културној и верској баштини на Косову и Метохији, те је указао и на покушаје Приштине да прекроји историју, негирајући да су српске цркве на Косову и Метохији заиста српске.

„Шта је следеће, негирање да су Срби икада живели на Косову и Метохији? О бахатости Приштине према културној баштини говоре и поновљени покушаји изградње пута кроз заштићену зону манастира Дечани који се налази на УНЕСКО-вој Листи светске баштине у опасности." – упитао је министар Дачић.

„Да будем јасан, свака жртва заслужује правду и сваки злочинац мора бити кажњен. Али то мора да важи за све. Србија двадесет година указује да је неопходно процесуирати и починиоце стравичних злочина које је терористичка Ослободилачка војска Косова починила над Србима, Ромима и самим Албанцима на Косову и Метохији. Истовремено, годинама од Приштине чујемо само приче о албанским жртвама, страдању недужних цивила, „чистој и неокаљаној борби" Ослободилачке војске Косова. Формирање Специјализованих већа и Специјализованог тужилаштва пре више од пет година говори нам да постоји и друга страна приче." – истакао је министар Дачић.

„Нечувена је и иницијатива о доношењу закона о „заштити вредности тзв. Ослободилачке војске Косова" у тренутку када се подижу оптужнице против њених припадника за најтежа кривична дела. Како све ово неке објаснити: актуелни председник тзв. Косова на све начине покушава да укине суд, који је сама Приштина основала, како би избегао оптужницу и суђење за почињене злочине. Како објаснити то што се једног дана у седишту тзв. ветерана Ослободилачке војске Косова појавила маскирана особа и донела хиљаде и хиљаде докумената, укључујући и предлоге оптужница, сведочења заштићених сведока са њиховим именима и подацима? Овако нешто нисмо видели ни у холивудским трилерима." – рекао је шеф српске дипломатије.

Министар Дачић истакао је да је сувишно да понавља да је присуство УНМИК на Косову и Метохији и даље неопходно и да се очекује да ова мисија настави са активним спровођењем свог мандата, као и да је подједнако важно и присуство ЕУЛЕКС, због ангажмана у области владавине права и КФОР као главног гаранта безбедности.

„Разговори које смо наставили у Бриселу нису лаки, јер између нас и даље постоје значајне разлике у приступу, али искрено верујемо да је дијалог једини могући начин да

дугорочно решимо наше проблеме и обезбедимо боље односе, мир и стабилност у региону." – рекао је министар.

Шеф српске дипломатије своје обраћање закључио је констатацијом да смо почетком септембра начинили корак у добром смеру, као и да је економска сарадња важна за будуће политичке договоре, али је нагласио и да је пут до политичке нормализације дуг.

Обраћање првог потпредседника Владе и министар спољних послова Републике Србије Ивице Дачића преносимо у целости:

„Поштовани господине председниче,
Цењени чланови Савета безбедности,

Желим да се захвалим генералном секретару Гутерешу и специјалном представнику Танину на поднетом извештају и напорима које улажу у спровођење мандата Мисије Уједињених нација на Косову (УНМИК), у складу са Резолуцијом 1244 Савета безбедности Уједињених нација. Присуство Мисије Уједињених нација на Косову и Метохији, у несмањеном обиму, од изузетне је важности за изградњу трајног мира, стабилности и безбедности у Покрајини. Србија веома озбиљно и одговорно приступа дијалогу са Приштином који траје већ скоро деценију. Желим да вам овом приликом укажем на проблеме са којима смо се од његовог почетка суочавали, а који трају и данас. Подсетићу вас, пре више од седам година, заједно са Хашимом Тачијем, ја сам у Бриселу, након тешких преговора и великих уступака са наше стране, потписао Бриселски споразум. Гарант тог споразума била је управо Европска унија, односно тадашња висока представница за спољну и безбедносну политику Европске уније Кетрин Ештон. У овом цењеном телу већ сам говорио о томе – не само да је Приштина обманула Србију, она је обманула Европску унију као гаранта споразума, јер је након његовог потписивања одбила да га спроведе и формира Заједницу српских општина са образложењем да није у складу са тзв. уставом Косова.

Ми годинама постављамо Европској унији питање, које сам и овде постављао више пута – да ли уопште можемо назвати дијалогом и споразумом нешто о чему разговарамо, договоримо се, потпишемо, а онда једна страна каже „ми нећемо спровести договорено". Питам вас и сад – шта би се десило да је Србија одлучила да не спроведе своје обавезе? Да ли бисте имали стрпљења, разумевања и изговора као што их имате за представнике Приштине већ више од седам година? Србија је, и поред свега овога, стрпљиво наставила да се залаже за дијалог и примену договореног, уз наду да ће и други увидети колику штету читавом процесу наноси овакво неприхватљиво понашање Приштине. Охрабрује нас то што је прошле недеље, током посете Приштини, специјални изасланик Лајчак инсистирао на пуном спровођењу постигнутих споразума. Негативне реакције Приштине на његове изјаве, међутим, говоре о томе да тамо и даље не постоји политичка воља неопходна за суштински напредак у процесу дијалога.

Поштовани господине председниче, Поновићу још једном, Република Србија остаје посвећена дијалогу који води Европска унија, искрено верујући да је дијалог једини прави пут за постизање одрживог решења за питање Косова и Метохије. Захвални смо и Сједињеним Америчким Државама, председнику Трампу и његовом изасланику Гренелу на посвећености и ангажману јер је значајан корак направљен и постизањем договора о економској нормализацији 4. септембра у Вашингтону. Приступање Приштине мини Шенгену важно је не само за економију, већ и за свакодневни, нормалан живот свих

заједница на Косову и Метохији, али и у читавом региону.

Нажалост, морам да кажем да је и споразум из Вашингтона Приштина почела да крши у делу који се односи на једногодишњи мораторијум на активности у вези са признањем Косова, тако што је наставила да лобира за нова признања и на тај начин урушава поверење и обесмишљава договоре постигнуте у доброј вери. Сигуран сам да сви делите мишљење да смо до сада изгубили много времена. Седам и по година Приштина неиспуњавањем преузетих обавеза кочи дијалог. Крајње је време да почну да се понашају озбиљно и одговорно и да спроведу договорено, како не бисмо још седам и по година чекали на напредак у дијалогу.

Уважени чланови Савета безбедности, Данас живети живот једног Србина на Косову и Метохији је прави подвиг. Као нигде у Европи, Срби на Косову и Метохији постали су свакодневна, легитимна мета, само зато што су друге нације и вере. Људима се пале куће, узурпира и уништава имовина, скрнавe гробља и цркве, породице се нападају и застрашују. На друштвеним мрежама се деле снимци гажења српске заставе, а ширење мржње према припадницима српске заједнице не јењава.

У Извештају који данас разматрамо, као и у већини извештаја од успостављања УНМИК, изражена је забринутост због великог броја инцидената који су усмерени према Србима на Косову и Метохији. Међутим, упркос апелу на локалне власти да брзо реагују како би пронашли починиоце и јавно обесхрабрили овакве акте, за Србе на Косову и Метохији правда је спора и недостижна, а број инцидената се не смањује.

Чак и у време пандемије и додатно отежаних услова живота акти усмерени против српске заједнице се настављају једнаким интензитетом. Пре само пар недеља у селу Доња Брњица, надамак Приштине, Албанац је пуцао на српску децу у дворишту основне школе. У селу Бабин Мост код Обилића, покушана је отмица српске девојчице док се враћала из школе. Напади на повратничке породице никада нису ни престајали. Да не спомињем све случајеве паљења кућа, крађа и застрашивања. Не чуди тако, господине председниче, што се интерно расељена лица не враћају на своја огњишта. Од њих 200.000, након више од двадесет година, одрживи повратак остварило је свега 1,9%. Из Приштине можемо чути да је сваки расељени који је хтео да се врати на Косово и Метохију до сада могао то да уради, али да се Срби нису вратили јер нису желели. Подаци Високог комесаријата Уједињених нација за избеглице (УНХЦР) говоре другачије, а у Извештају Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) се наводи „да је велики број расељених лица заинтересован да се врати, али је многим и даље ускраћена имовина или се суочавају са озбиљним препрекама за повратак“. Како остварити повратак када безбедност и даље није гарантована, када не постоји могућност да остваре основна људска права, приступ правди, право на имовину, слободу кретања?

Не могу да не споменем ни српску културну и верску баштину на Косову и Метохији и покушаје Приштине да прекроји историју, негирајући да су српске цркве на Косову и Метохији заиста српске. Шта је следеће, негирање да су Срби икада живели на Косову и Метохији? О бахатости Приштине према културној баштини говоре и поновљени покушаји изградње пута кроз заштићену зону манастира Дечани који се налази на УНЕСКО-вој

Листи светске баштине у опасности.

И поред интервенције представника Квинте, као и међународних организација попут (ЕУ, ОЕБС, КФОР) и даље је неизвесно да ли ће коначна судска одлука бити спроведена, јер се локалне власти нису обавезале да ће трајно обуставити радове у специјалној заштићеној зони.

Од представника Приштине ћете вероватно и данас чути неистине које 20 година овде понављају о српском колонијализму и наводном геноциду извршеном над Албанцима. Да будем јасан, свака жртва заслужује правду и сваки злочинац мора бити кажњен. Али то мора да важи за све. Србија двадесет година указује да је неопходно процесуирати и починиоце стравичних злочина које је терористичка Ослободилачка војска Косова починила над Србима, Ромима и самим Албанцима на Косову и Метохији. Истовремено, годинама од Приштине чујемо само приче о албанским жртвама, страдању недужних цивила, „чистој и неокаљаној борби“ Ослободилачке војске Косова. Формирање Специјализованих већа и Специјализованог тужилаштва пре више од пет година говори нам да постоји и друга страна приче. Иако је од формирања суда прошло више од пет година, поздрављамо подизање првих оптужница, али са огромном забринутости гледамо на све активности Приштине усмерене на дезавуисање рада суда, његово формално ограничавање и онемогућавање функционисања, па чак и покушаје његовог укидања. Посебно нас брине деловање у правцу застрашивања сведока и откривања њиховог идентитета. Нечувено је да је Специјално тужилаштво сматрало неопходним да, пре формалног подизања оптужнице, у јавност изађе са оптужбама против Тачија, Веселија и других лица, које укључују ратне злочине и злочине против човечности, убиства, присилне нестанке, прогон и мучење. На овај корак Тужилаштво се одлучило због, како је само навело, "понављаних напора Хашима Тачија и Кадрија Веселија да опструишу и подривају рад Специјалног суда". И сам генерални секретар у свом извештају скреће пажњу на овај проблем.

Нечувена је и иницијатива о доношењу закона о „заштити вредности тзв. Ослободилачке војске Косова“ у тренутку када се подижу оптужнице против њених припадника за најтежа кривична дела. Како све ово неке објаснити: актуелни председник тзв. Косова на све начине покушава да укине суд, који је сама Приштина основала, како би избегао оптужницу и суђење за почињене злочине. Како објаснити то што се једног дана у седишту тзв. ветерана Ослободилачке војске Косова појавила маскирана особа и донела хиљаде и хиљаде докумената, укључујући и предлоге оптужница, сведочења заштићених сведока са њиховим именима и подацима? Овако нешто нисмо видели ни у холивудским трилерима.

Ми се заиста надамо да ће, упркос свим овим невероватним дешавањима и опструкцијама, суд успети да спроведе процесе у циљу достизања правде за жртве страшних злочина.

Цењене чланице Савета безбедности, Сувишно је да понављам да је присуство УНМИК на Косову и Метохији и даље неопходно и да очекујемо да ова мисија настави са активним спровођењем свог мандата, а подједнако је важно и присуство ЕУЛЕКС због ангажмана у области владавине права и КФОР као главног гаранта безбедности.

У контексту активности КФОР, дозволите ми само да изразим озбиљну забринутост због увођења праксе да снаге КФОР реализују заједничке патроле са снагама «Косовске полиције» у близини административне линије, што није у складу са важећим безбедносним оквирима, према којима су снаге КФОР једини партнер Војсци Србије у обезбеђењу административне линије. Разлоге за забринутост дају и изјаве званичника Приштине о намери увођења служења обавезног војног рока у трајању од три месеца.

У питању је најава још једног једностраног и неприхватљивог акта Приштине, који би био супротан Резолуцији 1244 Савета безбедности Уједињених нација и успостављеном мандату КФОР, као једине легалне и легитимне војне структуре у Покрајини.

Поштовани господине председниче,

Почетком септембра начинили смо корак у добром смеру. Економска сарадња је важна за будуће политичке договоре, али пут до политичке нормализације је дуг. Разговори које смо наставили у Бриселу нису лаки, јер између нас и даље постоје значајне разлике у приступу, али искрено верујемо да је дијалог једини могући начин да дугорочно решимо наше проблеме и обезбедимо боље односе, мир и стабилност у региону. Захваљујем се на пажњи. "